

DVĚ POZNÁMKY O CHARTĚ 77

VÁCLAV HAVEL

(1)

Od svého vzniku dodnes je Charta provázena z různých stran různými druhy podezření, obav a útoků či naopak nadějí, jejichž společným jmenovatelem je jeden základní omyl: totiž dojem, že Charta je hnutí politické (v tradičním smyslu takového označení), nějakou politickou a politicky vyhraněnou silou či organizací, nějakou programově opoziční (a snad i o moc usilující) institucí. Myslím, že tento omyl je ve většině případů opravdu jen omylem, že tu tedy převážně nejde o výraz zlé vůle, a myslím si, že ten omyl má přitom mnoho víceméně pochopitelných důvodů. Snad nejvýznamější z nich tkví už v samotné zvláštnosti systému, v němž Charta působí a v němž se nevyhnutelně jeví jako politikum vlastně všechno, a tím spíš svobodný občanský projev. Omylu, o němž tu mluvím, se pokoušíme od první chvíle čelit (co textů už bylo na to téma napsáno!), v kterémžto snažení nám zřejmě nezbývá, než dál a dál pokračovat.

Zmíním se teď stručně o jedné další oblasti důvodů, které k tomuto nedorozumění vedou. Charta je, jak známo, občanskou iniciativou, v níž se spojili nejrozličnější lidé proto, aby se společně dožadovali dodržování zákonů, respektování základních lidských práv, aby vystupovali proti nespravedlnostem všeho druhu a kriticky zkoumali různé společenské jevy, jejichž svobodné kritické zkoumání je na oficiální půdě nemožné. Mezi aktivními chartisty jsou mnozí lidé výrazně politicky či duchovně vyhranění, socialisté, katolíci, protestanti, demokraté atd.

K tomu je třeba ovšem říct dvě věci: ať jich je, kolik chce, a jakkoli hodně je právě o nich (z důvodů opět zcela pochopitelných) slyšet, nejsou zdaleka ve většině – většina signatářů Charty se naopak nehlásí k žádné konkrétní ideologii, politickému programu či k nějaké konfesijní skupině. Druhá věc: i kdyby tomu tak nebylo a všichni signatáři do jednoho byli lidmi velmi ostře politicky profilovanými, nic by to neměnilo na té čistě občanské a ideologicky či politicky se nedefinující bázi, na které Charta stojí a na které se její signatáři spojili. Přítomnost politicky vyhraněných osobností a především okolnost, že se tyto osobnosti přirozeně v duchu svého politického přesvědčení veřejně projevují, je nepochybně jednou z příčin oněch trvalých nedorozumění a omylů, o nichž tu mluvím. Vždy znovu se přitom zapomíná, že jakékoli bezprostředně politické či ideologické projevy či aktivity zmíněných osobností nemají s Chartou jako takovou de facto nic společného; tuto práci dělají přece různí lidé či jejich skupiny nikoli jako chartisté či jejím jménem, ale prostě sami za sebe a jménem svým. Posuzovat Chartu podle toho či onoho politického vystoupení toho či onoho chartisty je přinejmenším stejně pošetilé, jako kdyby byla posuzována podle toho, jaké já píšu divadelní hry. A stejně nesmyslné, jako posuzování Charty podle politické minulosti či současných politických názorů jejích jednotlivých signatářů, je spekulování o její politické orientaci či směřování podle politické minulosti či politických názorů jejích mluvčích, což se bohužel také dost často děje. Myslím, že Charta by zůstala tím, čím je,

OBSAH č. 4/1986

Dvě poznámky o Chartě 77 <i>Václav Havel</i>	1
O jaderné havárii v Černobylu <i>Dok. Charty 77 č. 15/86</i>	3
Jak spolehlivé jsou sovětské jaderné elektrárny? <i>František Janouch</i>	3
V Miláně o Helsinkách	6
Dopis Charty 77 do Milána <i>Dok. Ch 77 č. 13/86</i>	6
Příloha č. 1 Stanovisko vzniklé v prostředí Ch 77, zasláné milánskému fóru	7
Příloha č. 2 Prostor pro mladou generaci <i>Dok. Ch 77 č. 7/86</i>	9
Zpráva o výsledku mluvčích Charty 77 <i>Dok. Ch 77 č. 10/86</i>	12
Výzva nezávislé iniciativy v NDR «Mír a lidská práva»	13
O čem Rudé právo nepíše <i>Z.H.</i>	14
LISTY blahopřejí Ladislavu Lisovi k šedesátinám	16
Jaro je tady (fejton) <i>Ludvík Vaculík</i>	17
Prvé dojmy z Politické správy ÚV XVII. zjazdu KSČ <i>Miroslav Kusý</i>	18
Ostraha v době sjezdu KSČ	19
Vše při starém <i>Jiří Ruml</i>	19
Osmdesátiletý rebel z Dobřichovic – Blahopřání F. Vodsloňovi	20
Chtěli byste si líznout (fejton) <i>Vladimír Tosek</i>	21
Gorbačov a vyhlídky na reformu <i>Vadim Belocerkovskij</i>	22
Princip zásluhovosti <i>jka</i>	26
V ekonomice platí fakta, nikoli slova <i>Rudolf Zukal</i>	27
Slovenský komunistický politik Július Duriš <i>Ján Mlynárik</i>	32
Přemysl Coufal – československý Popieluszko? <i>Leopold Žitný</i>	33
Zcela speciální nábor na vysoké školy <i>zh</i>	35
VONS sděluje	36
K 10. výročí přijetí mezinárodních paktů o lidských právech	39
Teror velký a malý (fejton) <i>Ludvík Vaculík</i>	41
Jen kompenzační hra? – <i>krá</i>	42
Kompromisy, objektivní podmínky, morálka <i>Jiří Hermach</i>	43
Paranoia <i>Dalimil</i>	45
Poslání, nebo jen několik písniček? <i>nzm</i>	46
Dynastie chytrých analfabetů <i>Jiří Ruml</i>	48
«Perspektiva 2000» (kresba)	49
Stratený syn (dopis) <i>R. Turňa</i>	50
Tahle jáma je bezedná <i>Milan Uhde</i>	51
Za Aškenazym <i>Ivo Fleischmann</i>	52
Pokus o «Pokoušení» (recenze) <i>Sergej Machonin</i>	53
Perverzní Mácha? <i>Eva Kantůrková</i>	56
Román o ruské «ztracené generaci» (recenze) <i>Milan Jungmann</i>	58
O životě Franze Kafky (recenze) <i>Ivan Klíma</i>	60
Sen (báseň) <i>Jaroslav Seifert</i>	62
Loučení <i>Vlasta Chramostová</i>	62
Klokočí (báseň) <i>Zdeněk Rotrekl</i>	65
Co zbylo z anděla <i>Květoslav Chvatík</i>	65
Čs. dokumentační středisko nezávislé literatury <i>Vilém Prečan</i>	67
Volá Londýn (časy, frekvence)	69
Cudný kentaur <i>Pavel Kohout</i>	70
Lidský faktor <i>František Pavlíček</i>	71
Povětroň (povídka) <i>Karel Pecka</i>	74
Jiří Kalousek (dopis Karlu Trinkewitzovi, kresba)	78
Dopis «Právu lidu»	79

PŘÍLOHA O POLSKU (Z polské diskuse, Rozhovor s J. Onyszkiewiczem, Hnutí Svoboda a mír) I-XVI

LISTY řídí Jiří Pelikán s redakčním kruhem (Dušan Havlíček, Zdenek Hejzlar, Milan Horáček, Vladimír Horský, František Janouch, Cyril John, Karel Kaplan, Jiří Kosta, Karel Kyncl, A. J. Liehm, Artur London, Zdeněk Mlynář, Adolf Müller, Josef Pokštel, Michal Reiman, Milan Schulz, Radoslav Selucký, Lubomír Sochor, Ota Šik, Vladimír Tosek, Ruth Tosková). LISTY jsou dvouměsíčník určený především čtenářům v Československu. Přčtete a předejte známým!

V ZAHRANIČÍ je roční předplatné

DM 25. – (nebo ekvivalent v jiné valutě) pro Evropu;

DM 30. – pro USA, Kanadu, Izrael a další zámořské země (letecky);

DM 35. – pro Austrálii, N. Zéland, Jižní Afriku a Latinskou Ameriku (letecky).

PŘEDPLATNÉ a PŘÍSPĚVKY na tiskový fond (nikoli objednávky!) pošlejte pouze na: LISTY, Postschekamt München 112 76-802.

OBJEDNÁVKY časopisu a ostatní korespondenci (nikoli peníze!) pošlejte pouze na adresu redakce: LISTY, Via del Corso 57, 00186 Roma.

PŘÍLOHA O POLSKU

Z polské diskuse

Úvod

Andrzej Walicki

Úvahy o politické a morálně
psychologické situaci v Polsku

Jerzy Surdykowski

Nic nového, bohužel

Rozhovor Informací o Chartě 77
s Januszem Onyszkiewiczem

Hnutí Svoboda a mír